

Československá meteorologická společnost
při Československé akademii věd
Praha.

INFORMAČNÍ VĚSTNÍK
pro členy společnosti.

Praha 1959

Číslo 2.

Za obsah odpovídají :

dr. František Rein, Karel Bayer.

Zprávy z ústředního výboru a předsednictva ČSMS.

Dne 18.IV.1959 konala se schůze předsednictva ČSMS, které kromě omluveného akademika V. Nováka, zúčastnili se všichni členové předsednictva. Na pořadu jednání bylo :

1/ Zřízení odborných skupin ČSMS.:

Na poslední schůzi bylo dohodnuto zřídit odborné skupiny až se dohodnou bioklimatologové. Jelikož zatím nedošlo od těchto vyjádření, dr.Rein doporučuje zřídit odborné skupiny již nyní. Na př. do skupiny experimentální klimatologie se hlásí asi 10 lidí. Navrhuje zřídit následující odborné skupiny :

- a/ synoptické meteorologie b/ horské meteorologie
c/ experimentální meteorologie.

Bioklimatologická skupina zatím zůstává otevřena.

Dále bylo jednáno o zřízení poboček v Brně a Bratislavě. Pobočka bratislavská by byla dotována přímo od SAV. Tuto otázku bude řešit ústřední výbor.

2/ Návrh na zřízení komise pro otázky české i slovenské terminologie.

Původně navržené zřízení odborné skupiny se nedoporučuje - navrhuje se zřídit pouze komisi cca o 10 členech. Složení komise provede ústřed.výbor - dr.Rein připraví pro ústřed.výbor konkrétní návrh .Ze Slovenska přichází v úvahu dr.Konček, dr.Petrovič, dr.Otruba ; z Čech dr.Kocourek, dr.Uhlíř, dr.Veselý, dr.Rein, dr.Satrapa.

3/ Zpráva o akcích ČSMS uspořádaných a plánovaných .

První akcí byla přednáška 31./3.1959 uspořádaná v Brně. Dr.Rein přednášel na námět "Typisace synoptických dějů vzhledem k jejich užití v klimatice ". Další akcí byl diskusní večer v Praze -16.IV.1959 - na téma " Hlavní problémy současné světové klimatologie ". Přednášel dr.Rein. Podobně mají být ještě uspořádány večery na téma " Problematika zavedení objektivních metod do praxe " a " Současný stav prací na umělé ovlivnění počasí ". Dále bude 29.IV. uspořádána přednáška prof.B.V.Karova.

Schůze ústředního výboru ČSMS konala se dne 28. V. 1959 v pracovně univ.prof.dr. A.Gregora, Ke Karlovu 3, Praha II.

Schůzi zahájil univ.prof.dr.M.Konček. Podle listiny přítomných zúčastněných bylo se schůze 14 členů výboru (omluveni ss. prof.dr.Gregor, doc.dr.Brandejs, řed.Zítek a ing. Krečmer).

Po schválení navrženého programu bylo přikročeno k jeho jednotlivým bodům. Byl přečten zápis z poslední schůze ústředního výboru a kontrolováno plnění jeho usnesení.

I. dr. Rein se snažil o navázání styku s jinými společnostmi. O styk dosud projevila zájem pouze Komise pro dějiny matematiky a fyziky. S. dr. E.Veselý naváže s touto skupinou kontakt.

Společnost pro šíření politických a vědeckých znalostí zakládá odborné komise pro jednotlivé přírodovědecké obory - po vstoupení příslušné komise v život navázat s ní spojení.

S.akademik Novák referuje, že po dohodě v bioklimatologické sekci, žádá tato o zřízení bioklimatologické komise, do které navrhuje jakopředsedu prof. Bobka z Plzně.

II. Přijímání nových členů.

Na schůzi bylo projednáno nových 115 přihlášek a tím byli přijati další členové ČSMS. Celkem má ke dni 1.6. 1959 ČSMS 187 členů, z toho většina meteorologů, zbytek tvoří geografové, lékaři, biologové učitelé středních škol a techničtí zaměstnanci v meteorologických institucích a pozorovatelé.

III. Ustavení zájmových skupin a poboček.

Podle usnesení členů výboru bude zřízena regionální odbočka v Brně a pobočka ČSMS v Bratislavě. Ustaven byl přípravný výbor pro Slovensko, který má 5 členů : dr.Petrovič - předseda

ss. Priadka, Smolen, dr.Otruba a Molnár - členové výboru.

Přípravný výbor pro odbočku Brno : akademik V. Novák - předseda,

pplk V.Čejka a doc.dr.Nosek-členové výb.

Přípravné výbory pak svolají schůzi a předloží stanovy (vypracuje ÚV)

Přípravným výborům se stanoví tyto úkoly :

- a/ vypracovat návrh organizačního řádu a předložit ke schválení ústřed.výboru ;
- b/ vypracovat návrh na obsazení jednotlivých funkcí a připravit kandidátku ;
- c/ návrh organizačního řádu vypracovat do příští schůze ústřed.výboru a pak do jednoho měsíce svolat ustavující schůzi pobočky.

Soudruzi doc.dr.Nosek a pplk Čejka předložili návrh plánu práce odbočky v Brně

- a/ vědecko-výzkumná činnost: Význam díla doc.Hrudičky pro současnou meteorologii,
- b/ odborná přednášková činnost (asi 8 přednášek),
- c/ populárně vědecká činnost v součinnosti se Společností pro šíření vědeckých a politických znalostí (ve formě "Lidové university ") asi 7 přednášek.
(Financovala by Společnost pro šíření vědeckých a politických znalostí),
- d/ zájmová meteorologická činnost při Pionýrské organizaci a ČSM.

Nynější stav členů z Moravy je 33, z toho 18 z vojenské meteorologické služby. Odbočka by měla mít 4 členný výbor, tj. předseda, místopředseda, jednatel a 1 člen výboru. (Počítá se s nákladem asi 700 Kčs ročně).

Z á j m o v é s k u p i n y :

1/ bioklimatologie	4/ horská meteorologie
2/ synoptická meteorologie	5/ experimentální meteorologie
3/ popularisace meteorologie	

Do skupiny b i o k l i m a t o l o g i e se hlásí 28 členů - potřeba ustavit přípravný výbor této skupiny. Designovaný předseda s. prof. Bobek, členové : dr.J. Novák, doc.P.Uhlíř, dr.E.Veselý, ing. V.Picka, ing.Krečmer. Návrh tento nutno oznámit všem výše uvedeným.

Do skupiny s y n o p t i c k é m e t e o r o l o g i e se hlásí 19 - 22 členů. Přípravný výbor : předseda A. Dřevíkovský, členové: dr. Brádka, Vrána, Molnár, Popálený a kpt.Štengl.

Do skupiny p o p u l a r i s a c e m e t e o r o l o g i e se hlásí 10 členů. Přípravný výbor : předseda dr. L.Křivský, členové : dr.Hlaváč, Vítek a Bělohávek.

Do skupiny h o r s k é m e t e o r o l o g i e se hlásí 12 členů. Přípravný výbor : předseda prof.dr.A.Gregor, členové: dr.Förchtgott, Zikmunda, Böhm.

Do skupiny experimentální meteorologie se hlásí 10 členů . Přípravný výbor : předseda dr. Podzimek, členové : Sobíšek, dr. Prokop, Horák.

IV. Ustavení terminologické komise .

Tato komise se bude skládat ze zástupců Čech a Slovenska. Ze Slovenska jsou nominováni : prof.dr. Konček, dr.Otruba, Briedoň a Popálený. Z Čech : prof.dr. Gregor, doc.Brandejs, dr. Dvorný, dr. Veselý, doc. Nosek, dr.Kocourek, dr.Rein, dr. Förchtgott, doc.Uhliř, Vítek, Koldovský, Sobíšek.

Aby terminologická komise mohla úspěšně pracovat, rozděluje se na odborné skupiny a sice :

synoptika - Popálený a dr. Förchtgott,

všeobecná meteorologie - prof. dr. Konček; prof.dr. Gregor, dr. Dvorný,

klimatologie - Briedoň, doc. Nosek,

dynamická meteorologie - dr. Otruba, doc.Brandejs,

přístroje - dr. Kocourek, pplk.Čejka, Sobíšek.

Komisi svolá a koordinátorem bude dr. Rein.

V. Plán činnosti a rozpočtu na r. 1960.

- 1/ Těžiště přednáškové činnosti převést na odborné skupiny, které naváží spolupráci s městským domem osvěty, uspořádají asi 4 přednášky k popularisaci meteorologie. Přednášky pořádané centrálně (6-8 do roka) : zahraničních meteorologů a na témata, která nejsou zařazena ve skupinách.
- 2/ V r. 1960 budou nadále pracovat komise pro nábor a komise terminologická.
- 3/ V r. 1960 bude uspořádán v Praze výběrový seminář na téma " Energetická bilance atmosféry " pro úzký okruh zájemců (10 - 15 lidí) Koordinací bude pověřen s. Zikmunda.
- 4/ V prosinci 1960 bude svoláno výroční valné shromáždění ; ústřední výbor bude svolán 3 x do roka (leden, květen, říjen), mezitím bude předsednictvo.
- 5/ Činnost ediční : budou vydána 2-3 čísla Informačního Věstníku .
Sekretář ústřed.výboru dodá materiál do hlídky v Meteorologických zprávách, dále tam budou uveřejňovány zprávy z terminologické komise.

Společnost naváže styk s nakladatelstvím ČSAV a bude mu prostřednictvím I. sekce doporučovat věci k vydání.

Zatím jsou doporučeny : Prof.dr. Gregora-Elaborát subkomise prostorového plánování a český překlad K. Pejmla z latiny Kepler :⁰ sněhových krystalech.

Různé : dr.Rein upozorňuje na nabídku dr.Dvorného, že do Meteorologických zpráv mohou být přidány 2 listy pro ČSMS, které by sloužily místo Informačního Věstníku. Po dohodování s dr. Dvorným výbor doporučuje tuto nabídku přijat.

pplk.Čejka upozorňuje, že nakladatelství Naše vojsko chystá vydat několik meteorologických příruček a míní, že by ČSMS měla působit na vydavatelskou činnost. Dopsat do Pedagogického nakladatelství (s. Mařan), aby učebnice z oboru meteorologie byly zasílány ČSMS k recenzi. Dohodnuto, že nakladatelství Naše vojsko, Pedagogické nakladatelství a ministerstvo školství a kultury nutno upozorniti na vytvoření ČSMS a možnost spolupráce ve formě recenze odborných věcí.

Dále hospodář dr. Hrubeš předložil návrh rozpočtu pro r. 1960, který byl po diskusi schválen.

Dr. Hrubeš doporučuje, aby při rozesílání Věstníku bylo přiloženo upozornění " Kdo z členů nezaplatil příspěvek, má přiloženou složenku".

Dále bylo odhlasováno, aby předsedové odborných skupin byli zváni na schůze ústředního výboru.

Přednášky a diskusní večery pořádané ČSMS.

1/ Dne 31.3. 1959 se konala v Brně v posluchárně katedry geografie přírodovědecké fakulty přednáška dr.Frant. R e i n a na téma " Typisace synoptických dějů a její užití v klimatologii ". Po přednášce, na níž bylo přítomno asi 25 posluchačů se rozvinula hodinová diskuse o metodikách dynamické klimatologie a principch typisace synoptických procesů. Přednáška byla uspořádána ve spolupráci s Československou zeměpisnou společností.

2/ V Praze se konal dne 16.4.1959 v domě vědeckých pracovníků ČSAV v Bubenči diskusní večer na téma " Hlavní problémy současné světové klimatologie ". Úvodní these přednesl dr.F. Rein. Diskuse, jež následovala, trvala asi 2 hodiny za účasti 24 členů společnosti. Byl přítomen též bulharský meteorolog V.A.Barov, docent na universitě v Sofii.

Z diskuse především vyplynulo, že klimatografické práce jsou v současné době vykonány pouze v hrubých rysech, a že je nutno v nich dále intenzivně pokračovat. Chybí dosud informace o průběhu voličin a ukazatelů méně obvyklých v klimatologii, za to však žádaných pro hospodářské aplikace. Bylo též zkonstatováno, že bude potřeba vychovávat a poučovat odběratele klimat. údajů, aby požadovali na Hydrometeorologickém ústavu takové údaje, jež jim mohou prospět a nespokojovali se s ročními či měsíčními normály hlavních meteorologických prvků.

Podle názoru většiny přítomných bude těžiště dalšího výzkumu v klimatologii ležet jednak v dynamické klimatologii a studiu všeobecné cirkulace, především však ve zkoumání energetických dějů v atmosféře. Bude nutno rovněž sledovat kolísání klimatu.

3/ Dne 29.4. 1959 přednášel v domě vědeckých pracovníků ČSAV bulharský hosp. V. A. B a r o v, kandidát fys.-mat. věd na téma " Statistika krupobití v Bulharsku". Podstatou přednášky byla vlastní autorova metoda pro výpočet analytických tvarů četnostních křivek zjednodušenou a zdokonalenou metodou. V závěru autor vypočetl pravděpodobnosti výskytu krupobití v Bulharsku pro jednotlivé dny a ukázal jak velké částky může stát ušetřit resp. jaké škody způsobené kroupami odpadnou, zkrátí-li se agrotechnické lhůty žní o několik málo dní.

Přednášky se zúčastnilo 16 členů společnosti.

4/ Dne 22.4.1959 přednášel dr. M. N o s e k v Brně ve velké posluchárně zeměpisného ústavu university, Janáčkovo nám.2a na téma " Předmět, metody a úkoly dynamické klimatologie ".

V červnu 1959 jsou v plánu ještě dvě přednášky a to 24.6. 1959 v 17 hod. přednáška Karla P e j m l a , na téma "Konec mayské říše a klimatický zvrát " v posluchárně meteorologického ústavu Karlovy university, Praha II - Ke Karlovu 3. Dále 2.7. 1959 přednáška Milana K o l d o v s k é h o, pracovníka Geofyzikálního ústavu ČSAV na téma " Nový mezinárodní atlas oblaků ", která bude v budově Hydrometeorologického ústavu v Praze 16, Holečkova ul.8.